REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe sése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe sése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe sése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 180. **Braşov, Vinerĭ 15 (28) August.** **1903.**

Din causa sfintei sĕrbătorĭ de mâne, Vinerĭ, Adorm. Pr. Maria, ḑiarul nu va apăré până Sâmbătă séra.

Un nou an scolar.

(*a*) Era o vreme, când anul şcolar se începea la cele mai multe şcóle secundare de la noi cu ḑiua de 1 Octomvrie.

Elevii, pregătindu-şĭ bagajul, ca sĕ mérgă la şcólă în oraş, în ţinuturile cu podgorii puteau sĕ-şĭ pună pe lângă altă merinde de drum şi câte-va ciorchine de strugurĭ. Era în préjma culesului de vii.

Aşa era atuncĭ.

In timpul mai nou însĕ, începutul anului şcolar pentru şcólele secundare s'a fixat prin lege pe ḑiua de 1 Septemvrie. Generaţia nóstră mai tinĕră câtă a făcut studii secundare şi academice, nu mai ţine minte cum era înainte de asta cu trei-ḑecĭ de anĭ, îşĭ aduce însĕ aminte cu un fel de duioşie de sĕrbătórea Sf. Mării, ultima sĕrbătóre de vară.

La acéstă sĕrbătóre li-se strîngea inima de durere, căcĭ vacanţele au trecut şi ca mâne trebuiau sĕ plece la oraş pentru urmarea studiilor.

Orĭ-cât de bun şi sîrguitor ar fi elevul, totuşĭ se desparte cu greu de căminul părintesc, şi odată cu sfîrşitul vacanţelor se începe în totdéuna şi o perióḑă nouă în viéţa lui, perióḑa grijilor, ce sunt împreunate cu un nou an şcolar.

Sĕrbătórea Sf. Mării este deci întipărită în mintea fie-cărui om cu carte de la noi, ca o sĕrbătóre cu caracter duios, nu ca o sĕrbătóre de veselie, cum e d. e. Sân-Petru, cu care se inauguréză perióḑa vacanţelor.

Noi suntem o populaţie rurală şi elevii şcólelor secundare se recrutéză în cea mai mare parte din fii de preoţĭ, învĕţătorĭ şi plugarĭ de pe la sate. Étă de ce am zugrăvit tabloul de mai sus, cu sĕrbătórea Sf. Mării

Nu numai inimele copiilor se string însĕ de emoţiune duióşă la data acésta, ci şi ale părinţilor.

Cei mai multĭ nu dispun de mijlóce prea abondente materiale, ca sĕ pótă plăti fiilor comfortul necesar, lumina şi căldura, hrana şi îmbrăcămintea la oraş.

Şi totuşĭ părintele vĕḑând că băiatul e deştept şi frumuşel şi isteţ, şi a învĕţat bine în şcólele primare, — socotesce, că îşĭ va încorda tóte puterile şi va jertfi totul, lipsindu-se pe sine şi pe ceilalţĭ membrii ai familiei de multe lucrurĭ trebuincióse, numai sĕ asigure tinĕrului vlăstar un viitor mai frumos, decât al sĕu.

— Prea mĭ-a fost greu traiul, îşĭ ḑice ţĕranul român, sĕ fac tot ce-mĭ va sta în putinţă, ca fiul meu sĕ trăiéscă mai uşor în lume. Sĕ fac din el domn.

Şi îl duce la şcólă în oraş.

Mama îl petrece cu lacrĕmile în ochĭ până la capĕtul satului şi dându-i sărutarea dulce de mamă, îi spune: „Pórtă-te bine, dragul meu, învaţă bine, şi fi cu frica lui Domneḑeu.“

Multĭ copii de Român au fost trimişĭ aşa pe la şcólele din oraşe şi cu multe dificultăţĭ au avut sĕ se lupte din partea traiului — dér cuvintele mamei cei mai multĭ le-au păstrat adênc săpate în inimă şi s'au purtat bine, au învĕţat bine şi au fost cu frica lui Dumneḑeu.

Cu cât erau mai grele condiţiunile traiului, cu atât mai bine se purtau.

Lumină adesea nu aveau şi îşĭ învĕţau lecţiile la lumina focului de pe vatra vr'unui industriaş, sĕrac şi el, unde erau în gazdă — şi totuşĭ la învĕţătură erau printre cei dintâi.

In oraşe cu limbă strĕină erau, carte streină învĕţau, dér au rĕmas credincioşĭ rugăciunilor învĕţate în limba mamei lor şi au păstrat frica lui Dumneḑeu.

N'a trecut însĕ mult timp, şi condiţiunile traiului s'au îndreptat. Bărbaţĭ, odinióră elevĭ sĕracĭ, ajunşĭ prin hărnicia lor la bunăstare, şĭ-au adus aminte de ḑilele amare din tinereţe şi şĭ-au ḑis: Sĕ facem ceva, ca elevii sĕracĭ şi sĕrguitorĭ sĕ nu ducă lipsurĭ, cum am dus noi.

Şi s'au înfiinţat internate, burse şi mese de ale studenţilor, aşa că elevii cu adevĕrat meritoşĭ, aḑĭ nu mai pórtă grija luminei, a căldurei, hranei şi îmbrăcămintelor. Fundaţiunile generóse le ofer comfortul, pe care înaintaşii lor de dinainte cu o generaţiune nu le aveau.

Ciudat lucru însĕ. Cu cât mijlócele de esistenţă s'au înmulţit, cu atât s'au înmulţit şi pericolele, ce aleşuesc la călcâiele tinerei generaţiunĭ.

Hărnicia din timpurile de altă dată caracteriséză şi aḑĭ pe tinerii românĭ, ei învaţă bine şi aḑĭ, dér ispitele timpului modern sunt de multe felurĭ şi sunt multe casurile, când tinerii noştri, mai ales cei ce învaţă pe la institutele streine, se îndepărtéză de felul de a gândi şi a fi a Românului. Ei adoptéză o îngâmfare şi o purtare nepotrivită firei ce a caracterisat întotdéuna rassa nóstră şi devin accesibilĭ, adesea chiar din cursul secundar, unor teorii disolvante şi adversare consolidării neamului nostru.

In ajunul redeschiderei anului şcolar multĭ părinţĭ privesc cu legitimă îngrijare în viitor şi se întrĕbă:

Óre pe lângă învĕţătura, ce-o vor înmagazina fiiĭ noştri pe la cele şcolĭ, nu se vor încuiba în inimile lor şi viţiile streine, în locul virtuţilor moştenite de la părinţĭ şi strămoşĭ?

Bulgaria şi România. Guvernul bulgar a trimis ḑiarelor strĕine o notă importantă, în care desminte scirile tendenţióse, ce s'au colportat susţinênd, că raporturile între România şi Bulgaria ar fi încordate. De asemenea în Sofia nu se scie nimic despre pretinsele pregătirĭ de rĕsboiŭ ale României.

Clerul ceh şi aspiraţiile poporului ceh. Societatea preoţilor cehĭ de curênd înfiinţată, a ţinut în ḑiua de 25 August o adunare în Praga. Din cei 2100 membri, câţĭ sunt înscrişĭ în societate, au participat 200, representând tóte diecesele. Comitetul executiv al partidului Cehilor tinerĭ a trimis ca representant la acéstă adunare pe deputatul dietei provinciale, părintele *Blahovec*, care a declarat, că partidul sĕu va sprijini postulatele preoţimei şi va combate abusul ce s'ar face din partea autorităţilor bisericescĭ pentru scopurĭ politice. Pacea, libertatea şi progresul trebue sĕ fie devisa fie-cărui preot ceh.

Cel dintâiŭ a luat cuvêntul capelanul *Kroiher*, care a spus, că numĕrul preoţilor nemulţumiţĭ cresce din ḑi în ḑi. Apeléză la factorii competenţĭ, rugându-i sĕ nu lase clerul inferior *sĕ piéră de fóme.* Kroiher presentă o resoluţiune, în care se spune, că preoţii cehĭ se declară solidarĭ cu poporul şi cu *aspiraţiunile sale de drept public, naţionale, culturale şi economice*, cu deosebire în ţinuturile mixte. Kroiher a adăogat, că clerul se va împotrivi divisării naţionale a dieceselor.

Părintele *Blahovec* luând încă odată cuvêntul declară, că în adevĕr se proiectéză divisarea naţională a dieceselor şi că acésta ar fi primul pas pentru *sfăşierea Boemiei.*

După-ce au luat cuvêntul mai multĭ preoţĭ, adunarea s'a încheiat cu urale la adresa papei şi a împĕratului.

Crisa.

Audienţele de la palatul din Buda s'au încheiat. Un resultat positiv nu s'a dobêndit însĕ. Monarchul a primit mai în urmă pe contele Khuen-Hedervary şi pe ministrul de agricultură Daranyi şi se menţine în cercurile politice svonul, că Daranyi va fi însărcinat cu constituirea noului cabinet. Şi acésta este numai o combinaţiune. Definitiv nu s'a hotărît nimic.

In 28 August séra Maj. Sa va pleca la Viena, respective la Schönbrunn pentru a primi visita regelui Eduard al Englaterei. Probabil, că totuşĭ va merge la marile manevre şi nu este esclus, ca aicĭ sĕ învite la sine pe câţĭ-va din politicianii fruntaşĭ cu carĭ ar dori sĕ conferenze din nou. Décă scirea se adeveresce, e posibil, ca pe câmpul manevrelor monarchul sĕ designeze pe viitorul ministru-president.

Soldaţii nu vor fi concediaţĭ, — aşa scrie în numĕrul sĕu mai nou fóia „Katonai Rendeletek Lapja“. Acei soldaţĭ, carĭ împlinesc anul acesta trei anĭ de serviciu, *vor fi reţinuţĭ şi după manevre.* Motivul acestei estraordinare mĕsurĭ, este, că nicĭ în împrejurărĭ cu desĕvîrşire pacinice ţéra nu se póte sĕ se lipéscă de numĕrul suficient de soldaţĭ. Raporturile esterne actuale însĕ *nu sunt de loc pacinice*, prin urmare cu atât mai puţin se póte admite concediarea numĕrului însemnat de soldaţĭ carĭ în Septemvrie împlinesc trei anĭ de serviciu.

Ministrul comun de rĕsboiŭ *Pitreich* a şi dat un ordin în privinţa acésta, în care se ḑice, că terminul de concediare s'a amânat, estraordinar, pe finele lui Decemvrie.

Majestatea Sa a primit din nou pe Goluchowski într'o lungă audienţă erĭ după amiaḑĭ. Audienţa e în strînsă legătură cu situaţia încurcată din Ungaria.

Asupra crisei din Ungaria se pronunţă şi Cehii. Deputaţii *Baxa* şi *Fressl* au ţinut ḑilele trecute nisce discursurĭ înaintea alegĕtorilor. *Baxa* a ḑis, că Cehii păstréză *atitudine pasivă* faţă cu pretensiunile maghiare, ei nu se sinchisesc de primeḑdia în care se află dualismul, căcĭ cu dualismul s'a guvernat tot-déuna în contra lor. Décă pretensiunile maghiare vor fi împlinite, Cehii vor arăta, că *nu esistă numai drept public ungar, ci şi un drept public ceh.* In sensul acesta a vorbit şi *Fressl*, invitând pe deputaţii cehĭ sĕ continue obstrucţia contra guvernului şi sĕ se lupte cu tóte mijlócele ce le stau la îndemână, *în contra pactului cu Ungaria.*

Mai grav şi mai serios e, că guvernul austriac face tóte pregătirile necesare pentru-ca sĕ nu fie surprins prin separarea teritoriului vamal. Cavalerul *Kink* a dat sĕ se înţelégă acésta în şedinţa asociaţiunei industrialilor austriacĭ, ḑicênd, că comitetul permanent sĕ ia de urgenţă tóte mĕsurile pentru pregătirea tarifului vamal austriac, căci situaţia e de aşa, încât póte sĕ urmeze o separaţiune vamală între Austria şi Ungaria.

Postulatele maghiare.

(Aprecierĭ austriace).

In numĕrul de la 25 August al ḑiarului „*Deutsche Zeitung*“ din Viena sub titlul „Noli me tangere“ vedem un articol, în care se critică postulatele maghiare, relevându-se numĕrul mai inferior al Maghiarilor faţă cu cele-lalte naţionalităţĭ. Articolul între altele ḑice următórele:

„Orĭ-ce alta ar fi cu putinţă, dér organisaţia armatei unitare austro-ungare nu e permis sĕ fie sguduită, căcĭ acésta este condiţiunea fundamentală a esistenţei monarchiei austro-ungare. Armata trebue sĕ rĕmână a împĕratului şi regelui apostolic şi nu póte fi dependentă de luptele partidelor, ér postulatul de a introduce limba ungurésca ca limbă a armatei séu limbă de comandă, este cu desĕvîrşire nerealisabil.

„In Ungaria se recrutéză 46 de regimente, dintre carĭ numai 11 regimente sunt compuse din Maghiarĭ, ér din cele-lalte 35 de regimente: 5 sunt esclusiv croate, 4 sêrbescĭ, 5 românescĭ, 6 nemţescĭ, 3 slovace, 2 rutenescĭ, ér în restul regimentelor Maghiarii figuréză ca minoritate pe lângă Nemţĭ, Românĭ, Sêrbĭ şi Slovacĭ.

„Chiar şi din cele 16 regimente de husarĭ, 8 se recrutéză din naţionalităţile nemaghiare. Ce îndreptăţire ar avé în asemenea împrejurărĭ limba maghiară, ca limbă a armatei? Deóre-ce în fie-care regiment ofiţerii sciu limba soldaţilor, în carĭ li-se dă instrucţia, introducerea limbei maghiare n'ar avé alt scop, decât maghiarisarea forţată a naţionalităţilor nemaghiare prin ajutorul dresurei militare, şi ceea-ce n'au putut face până acuma şcólele de stat în interesul maghiarisării, sĕ se efectueze prin introducerea limbe

BCU Cluj / Central University Library Cluj

maghiare ca limbă a armatei și limbă de comandă.

„Postulatul cel mai periculos este însă maghiarisarea școlelor militare din Ungaria. N'avem decât să ne uităm la manualele din cari se predă istoria în școlele secundare maghiare, și vom vedé îndată, care este ținta lor: Intemeietorul monarchiei Rudolf de Habsburg abia este amintit, comandanții armatelor împerătesci, ca principele de Baden, ducele de Lotaringia, Laudon, prințul Eugen sunt amintiți abia în trécăt, pe când de altă parte Rakoczy, Tökölyi, Bocskai și Betlen sunt preamăriți ca nisce comandanți victorioși și modele de virtuți militare. Austriacii în tóte resboiele au fost mereu bătuți și numai vitejia maghiară a fost în cele din urmă salvatórea monarchiei. Reducerea și disimularea a tot ce reamintesce strălucirea armatei austriace, étă idea conducétóre în cărțile didactice de istorie maghiară, și în acest spirit vor ei să fie educată tînéra generație a ofițerilor. Étă ținta armatei naționale maghiare, ce vor să-și creeze.

„Toți aceia, la inima cărora zace conservarea posiției de mare putere a monarchiei austro-ungare, trebue să aibă ca axiomă acel *„Noli me tangere“* în privința unității armatei și a desvoltării ei pe temeiul de până acuma. Postulatelor maghiare trebue să se opună un hotărît „nu“, căci armata națională maghiară ar însemna începutul disoluției monarchiei“....

Evenimentele din Balcani.

E lucru fórte grav și serios ceea-ce se petrece în provinciile europene ale Sultanului. Din scirile mai nouă reese lămurit, că revoluția s'a instalat puternic și în vilaetul *Adrianopol.* Acest vilaet e în plină răscólă. Bande numéróse de insurgenți și-au făcut, precum scim, apariția lângă Vasilico și Pineki pe malul Mării Negre, incendiând sate și omorînd locuitori. Un detașament întreg de soldați turci a fost tras în cursă de insurgenți și masacrat. In orașul Adrianopol s'au dat lupte sângeróse pe strade, numeroși creștini fiind uciși.

Pórta otomană a relatat ambasadorilor rus și austro-ungar despre acțiunea bandelor și a dispus trimiterea de trupe numéróse sub comanda generalului Edip-pașa, pentru a potoli răscóla.

Intr'aceea se anunță din *Monastir*, că bandele de insurgenți *au bătut un batalion întreg turcesc.* Autoritățile cer de urgență bani și victualii din Constantinopol, căci locuitori sunt amenințați a peri de fóme.

Comitetul bulgar din Sofia anunță, că trupele turcesci fanatisate ar fi omorît un mare număr de locuitori dimprejurul orașului Bitolia. Un singur sat, Smilevo, a fost atacat de patru ori de Turcii din Obedinic împreună cu soldații, dér au fost respinși de insurgenți cu mari pierderi. Satul Ghivato a fost cu totul distrus. Din 250 de case au rămas numai trei.

*

„L'Indépendance Roumaine“, organul ministeriului de esterne român, într'o corespondență din Sofia, denunță atitudinea duplice a Rusiei în chestiunea macedoneană:

Rusia — dice textual corespondentul oficiósei — care în chipul cel mai sever a stăruit pe lângă Bulgaria să nu încurageze, nici să dea concurs insurecțiunei, *pare că jócă din nou un joc duplu:* dat fiind, că agenții săi secreți continuă să escite pe Macedoneni într'un mod puțin asigurător pentru menținerea păcei.

*

Ca un semn al situațiunei încurcate din Balcani și ca o dovadă de temeinicia sgomotelor de resboiu, cari circulă, avem și faptul că titlurile „Creditului Anstalt“ din Viena au scăzut în ultimul timp cu 20 coróne sub prețul dilei.

De asemenea au suferit scăderi considerabile și celelalte efecte austriace.

In genere, o mare depresiune domnesce la bursa din Berlin.

Colonisare de Ciangăi.

Acțiunea de colonisare inițiată de ministrul unguresc de agricultură *Daranyi*, merge înainte. Scim că statul a cumpărat în Ardeal câte-va moșii mari cu scop de a colonisa Săcui și Ciangăi. Moșiile acestea se află mai ales în ținuturi locuite de Români.

Coloniile cele mai noue sunt la *Mureș-Ludoș* și *Bogata-de-Mureș*, teritoriu locuit de Români. Pământ mănos în valea Mureșului.

Aici și-a propus Daranyi, să colonisezе Ciangăi din Bucovina. Condițiunile în care li-se dă acestor „Maghiari rătăciți prin străini“ pământul, sunt din cele mai favorabile. Din comunele bucovinene Andrasfalva, Hadikfalva și Istensegits, cam 100 familii doresc a se stabili în Ardeal. Partea cea mai mare sunt omeni fără căpătâiu, cari în lipsa de muncă în Bucovina, și-au câștigat până acum pânea de tóte dilele în România.

Câți-va din acești Ciangăi, — spun diarele maghiare — au venit la Ludoș, ca să vadă terenul ce li-s'a oferit din partea guvernului. Și se dice, că au rămas mulțumiți. Probabil, că încă în tómna anului curent se vor stabili 15 familii de Ciangăi în noua lor patrie.

Interesant, că episcopul Majlath din Alba-Iulia se interesézа viu de sórtea noilor coloniști, li-a promis că le va ridica biserică din al său propriu, ér guvernul le va zidi și susține școlă.

Numai de n'ar păți guvernul și cu acești Ciangăi cum a pățit'o cu colo niștii de pe la Șermaș, cărora neplăcându-le munca, într'o bună diminéță au luat frunda 'n buză și s'au cam mai dus.

Evident, că acțiunea de colonisare se face cu scop de a vîrî elemente străine printre Români, pentru a-i slăbi pe aceștia și a-i deprinde cu moravurile și idiomul maghiar, adecă de a maghiarisa. Românii noștri din părțile locului ar trebui să fie cu ochii 'n patru și să caute mijlócele prin cari să se întarésca, ca să pótă resista acțiunei adversare.

SCIRILE DILEI.

— 14 August v.

Manevrele cele mari vor avé loc anul acesta între 3 și 7 Septemvrie în apropierea orașului Lipova. Comanda supremă o are șeful statului major după ordinele Majestății Sale. Cartierul general al statului major va fi de la 31 August până în 8 Septemvrie în Satul-nou, nu departe de Lipova. El este compus în modul următor: Feldzeugmaistrul baron Frideric *Beck*, având la dispoziția sa pe căpitanul *Schamschula* din statul major general; șeful operațiunilor: colonelul Paul *Puhallo*; șeful despărțământului operațiunilor colonelul Arz de *Strassenburg*, cu organele auxiliare. Afară de acești vor fi de față: inspectorul artileriei Fzm. *Kropatschek*, ér ca arbitri: 5 feldmarșal-locotenenți, 5 generali de brigadă, 4 colonei, 7 ofițeri superiori și 15 căpitani de statul-major. Manevrele se vor esecuta în tóte condițiunile prevăzute pentru un cas de resboiu.

Din Sibiiu. „T. R.“ spune, că la 2 Sept. se va ține consistoriu plenar pentru resolvirea agendelor curente. In ședința de Marți consistoriul a ales profesor seminarial pe Dr. Aurel *Crăciunescu*, absolvent al facultății teologice din Cernăuți.— Representanța *fundațiunei Gojdu* se va întruni în ședință în Sibiiu pe diua de 28 August.—Comitetul central al „Asociațiunei“ a numit profesor la școlă civilă de fete pe d-l Dr. Ioan *Borcia*, ér profesóră pentru lucrul de mână pe domnișóra *Buteanu* din Beiuș. A mai angajat ca putere didactică auxiliară pe domnișóra *Bardossy*, ér domnișóra Marióra *Pop* a primit postul de bonă.

Noul protopresbiter al tractului Treiscaune. Consistoriul archidiecesan din Sibiiu a numit protopresbiter al Treiscaunelor pe d-l C. *Dimian*, adminstratorul actual al acelui tract. Precum se scie, tractul era vacant de mai mult timp în urma decedării protopresbiterului Coltofeanu.

Principele Carol, despre care scrisesem la timpul său că va merge la Iași să asculte cursurile la școla militară, după ultimele informațiuni sosite din Bucuresci nu va mai merge la Iași, ci va trece esamenul de primul an în Bucuresci în fața unei comisiuni speciale.

Funeraliile lui Menotti Garibaldi. Dilele acestea a încetat din viață unul din fii lui Garibaldi, *Menotti Garibaldi.* Inmormântarea lui, întâmplată eri în Roma, a fost imposantă. S'a început la 5 óre séra. Cortegiul a ajuns la pórta San-Giovani la 8 óre 20 m. Pe carul mortuar se depuseseră corónele familiei, a regelui Italiei și a guvernului frances precum și cămașa garibaldiană, beretul și sabia lui Menotti. Au luat parte la funeralii întréga garnisónă a orașului și vr'o sută de asociațiuni cu drapele, afară de celalalt public. Lungul drum parcurs de cortegiu era înțesat de vre-o două sute de mii de persóne, cari au asistat la trecerea lui. De la gară, corpul a fost pornit spre a fi transportat la Carano. El e urmat de membrii familiei. Lângă carul mortuar au vorbit Morin și primarul Canzio: acesta din urmă a mulțumit tuturor.

Contra înfrățirei maghiaro-polone. Nu de mult a venit la Budapesta o cétă de escursioniști, pe cari i-au primit cu mare alaiu și cu discursuri. A vorbit însu-și Kossuth, punându-le în vedere Polonilor, că în curând își vor elupta liberarea patriei cu ajutorul Ungurilor. Acuma vine diarul *„Slowo Polskie“* și protestéză contra înscenării acelei înfrățiri. Escursioniștii poloni erau nisce omeni obscuri fără nici un mandat de a representa pe Poloni. Diarul polon își esprimă speranța, că acei escursioniști nu vor fi luați în serios la Budapesta, tótă escursiunea nefiind decât un mare scandal.

După-cum se scie „Sl. P.“ vine cam târdiu cu protestarea.

Noul diar socialist, despre care am amintit deja, apare la Budapesta și nu la Arad și pórtă titlul: *„Adevărul“* (Glasul Poporului), ér ca redactor responsabil semnéză un óre-care Aurel Cristea (!) (Editor: Partidul social-democrat din Ungaria). In programul său dice între altele: *„Dați-ne drepturi! — strigăm. — Să nu fie deschilinire între om și om! — urlăm... Și urcați după noi dealul cel înalt, unde vom fi mai aprópe de cer și de fericire!“* — Așa urlă „Adevărul“.

13 August v. 1595. Eri, Miercuri, s'au împlinit trei sute opt ani de când între strimtórea dintre Neajlov și Glavacioc, voevodul Mihaiu, supranumit de urmași Vitézul, a pus pe fugă imensa armată a lui Sinan-pașa, biruindu-l și scăpând téra de potopul musulman. Diua de 13 August 1595, marea di de la Călugăreni, este una din cele mai strălucite date ale istoriei némului românesc.

Amănunte asupra asasinării lui Rostowsky. Un diar vienes publică următórele amănunte, basate pe rapórtele consulare și pe ancheta făcută de autoritățile turcesci, asupra asasinării consului rus din Monastir: Faptul s'a săvîrșit la pichetul „Nuzheite“. Rostowsky era îmbrăcat civil, având numai chipiul oficial. Nu era însoțit de nici un cavas, ci numai de profesorul din casă. Când trăsura trecu pe lângă gendarmul de pază Halim (albanez de fel și înrolat cu începerea introducerii reformelor) și acesta nu dete onorurile prescrise de regulament, consulul opri trăsura ce trecuse puțin de pichet și strigă întorcându-se: „De ce nu saluți? Nu scii cine sunt eu?“ Gendarmul răspunse: „Bilman“ (nu sciu) și își încărcă pușca. Rostowsky îi strigă din nou: „Nu scii ce faci“. Primul glonț de pușcă fu tras, dér nu nimeri decât trăsura. Urmă al doilea, care lovi pe consul drept în piept. Consulul căzu jos, Halim alergă spre rănit și apropiind téva puscii, îi sfarmă capul cu un alt glonț. Dovadă că s'a tras, lipindu-se gura puscii de têmpla consulului, resultă din faptul că chipiul acestuia arsese pe jumătate. Camaradul asasinului, care de asemenea a fost spânzurat, a dat consulului, care póte era mort în acel moment, lovituri cu patul puscii. Ceilalți gendarmi, cari săriseră „în ajutor“ traseră patru focuri de pușcă asupra trăsurei, care pornise în góna mare spre oraș. Cei doi ofițeri, cari au și fost degradați și-au bătut joc de cadavru. Când trăsura ajunse în fața brutăriei militare, s'a tras focuri de pușcă asupra ei; caii au fost răniți la gât și la cópse. Din tóte cele constatate resultă, că a fost la mijloc un complot.

Mórte subită. In diua de 25 August provisorul farmaciei Geml din Timișóra Alexandru *Nădășanu* a căzut fără simțiri pe stradă. Societatea de salvare, care a vrut să-l transporte la spital, a găsit un cadavru. Nadășanu, după cum scrie „D. T. f. U.“, se bucura în societatea din Timișóra de o bună reputațiune. Il jălesce văduva și un copil de 2 ani.

Ordine de chemare bulgărescі. Bulgarii aflători în Ploiesci au primit ordine de chemare ca și cei din Tulcea și Constanța. Aceste ordine vor trebui esecutate în timp de 72 óre. Bulgarii au primit ordinele cu mare entusiasm și au început să cânte cântece resboinice.

O deputație a Macedonenilor la curțile europene. Se dice că o deputațiune a Macedonenilor va visita în curând curțile europene.

— Pentru adi, Macedonenii au convocat în Sofia un meeting, care pare că o să fie monstru. In timpul meetingului, prăvăliile vor fi închise.

Esposiție universală în Londra. „Daily Expres“ află, că probabil Londra va fi în anul 1906 teatrul unei mari esposițiuni internaționale. Se plănuesce a se organisa în vara anului sus arătat, în palatul de Cristal din Sydenkam, o esposiție uriașă de comerț și industrie, la care vor fi învitate tóte popórele civilisate. Comitetul provisoriu e format din sir T. H. Brocke Hitching, trei membrii ai parlamentului, trei aldermani ai cetății și alți șépte membri. Palatul de Cristal, în care a fost instalată marea esposiție londonesă din 1851, a fost recunoscut ca cel mai potrivit loc pentru noua esposiție uriașă din 1906.

Pentru amatorii de fotografie. Aparate de fotografie pentru salon și voiaj fórte renumite; aparate pentru fotografii la moment, precum și óte articolele necesare, se pot procura dela A. MOLL liferantul curții c. și r. din Viena, Tuchlauben Nr 9. Manufactură fotografică fondată la anul 1854. La cerere liste mari ilustrate, cotinând prețurile gratis.

Din America.

Pittsburgh, Pa., 12 Aug. 1903.

On. Domnule,

Binevoiți a publica la foiță séu în colóne acéstă scrisóre, décă o veți găsi potrivită.

Emigrarea în timpul acesta e în America mai mare ca ori și când, cu miile sosesc dilnic omeni harnici de muncă, descuragiați de greutățile vieții în țările lor, cu speranțe mari de viitor ca prin muncă să-și asigure o esistență și un traiu liber în America, care adi e socotită de pământul făgăduinței. Acéstă năvălire făr' de sémă interesézа mult pe Americani, diarele de aici sunt pline de diferite sciri din tóte părțile lumei despre cum și cari sunt greutățile, cari fac atâta lume să plece părăsindu-și rudele și patria și adoptând acéstă parte de lume. Greutățile miseriei rup tóte legăturile, nu numai acele ale rudeniilor, dér chiar și acelea față de patrie, cari unii le consideră cele mai sfinte. Cu durere.... acésta se adeveresce acum mai mult, decât ori când. Pentru-ca cetitorii „Gazetei“ să cunóscă mai bine durerea emigranților las să urmeze convorbirea unui reporter american, ce a avut'o cu emi-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

granţĭ la plecarea lor din portul Gotenburg, (Svedia) şi pe care am tradus'o din diarul american „*Weekly People*“:

„Vinerea trecută 700 de tinerĭ voinicĭ au plecat din Svedia. Marele vapor era plin de tinerĭ ca florile, carĭ descuragiatĭ de greutăţile din ţéra lor, au plecat póte pentru a nu se mai reîntórce

Cu siguranţă, îmĭ dise un bărbat tînĕr care ţinea un copil în braţe, în curênd se va pustii ţéra nóstră. Casele stau pustii, grădinile neîngrijite, ér câmpul lăsat în grija Domnului: din ḑi în ḑi ne merge tot mai rău. D-ta trebue sĕ înţelegĭ, d-le, că nu e de stat acasă când toţĭ plécă séu au intenţiunea acésta. Sĕracă patrie, cât de frumósă eştĭ!

Eu l'am întrebat pentru ce plécă poporul în masse?

„O! sunt multe, carĭ ne atrag. Rudeniile şi cunoscuţii noştri o duc bine şi liberĭ în America. In ţéra nóstră avem dărĭ grele, ér lucrul nu ni-se plătesce. Credĭ d-ta că noi ne-am părăsi ţéra décă nu am fi siliţĭ de sĕrăcie?“

Am mers mai departe. Sus pe bord se afla un tînĕr voinic. „D-le — îmĭ ḑice el — tatăl meu a fost plugar şi tot aşa şi moşul meu, câmpul şi locurile nóstre sunt inima mea, durerea îmĭ este mare aḑĭ când mĕ despart de ele, dér ce pot face? Am lucrat ca un sclav timp de 7 anĭ şi nu mĭ-am putut face rost, ca sĕ mĕ căsĕtoresc. Nu, d-le, nu ḑice că e rĕu sĕ părăsim ţéra unde omul nu capĕtă nimic pentru munca sa lucrând 12—13 óre pe ḑi. Unde plata lucrului scade şi tot în acel timp taxele (dările) cresc, ér noi nu mai scim cu ce şi de unde sĕ le mai plătim. Spune, domnule, nu e lucrul cel mai bun sĕ plecăm?“ Ér cum eu mĕ preumblam, tînĕrul îmĭ arată o flóre ce o avea la piept şi îmĭ ḑice: „am primit acéstă flóre de la iubita mea, mĕ înţelegĭ, e logodnica mea, care mĕ va urma după ce voiŭ câştiga atâta, ca sĕ-i pot plăti drumul.“

Mai încolo pe podul comandantului stetea o tînĕră fată, o întreb pentru ce plécă?... „Pentru că e mai bine acolo ca aicĭ!“ îmĭ rĕspunde. „Da, de sigur, e rĕu aicĭ fórte rĕu d-le. Trebue sĕ lucrez tótă viéţa fără sĕ poţĭ agonisi ceva, şi de aceea am crediut mai bine sĕ plec.“

Alăturĭ stetea un tînĕr ţĕran din Smaland, el a plecat fiind-că tóte rudele sale au plecat mai nainte.

Un alt ţĕran a plecat pentru-că nu a putut căpĕta un împrumut pentru a-şĭ cumpĕra un petec de moşie. La lumina cerului peste maşină şedeau mai multe fete de la Nerke. Ele tóte au iubiţii lor în ţéra depărtată. Aceştia lĭ-au trimis acum bilete de vapor, în faţa lor se vedea o nespusă fericire.

„Noi vom pleca cu toţĭ“, ḑise un ţĕran, „aşa că nu va rĕmânĕ nimenĭ, ér diavolul care ne-a esploatat şi ne-a făcut sĕ ne luăm lumea în cap, părăsindu-ne casa şi moşia, va vedé cine va mai rĕmânĕ“. Apoi ţĕranul îmĭ mai spuse de nedreptăţile carĭ li-s'au făcut, luându-li-se pădurile de stat (erariu) prin nedreptate şi acte false.

In cătrău am trecut pe bord între acéstă mulţime, am găsit aceleaşĭ vorbe, aceeaşĭ durere şi desaprobare pentru patrie. O raḑă de speranţă şi fericire e îndreptată cătră depărtata ţéră. In o parte pe bord şedea o bĕtrână, bĕtrână femeie din Vislanda, 4 fii are ea în America şi 3 fiice. Anĭ de-arêndul s'a împotrivit momelelor, ce i-se făcea de a-şĭ părăsi ţéra, dorind sĕ móră la casa ei. Aşa odată toţĭ copiiĭ ei i-au scris, că se află bine, şi că unica lor dorinţă ar fi ca mama lor sĕ vie aicea, sĕ trăéscă între ei cât timp 'i va mai rêndui Dumneḑeu. Şi aşa a plecat în etate de 76 anĭ din iubita ei ţéră.

Acum ea şéde singură între tinerii plinĭ de speranţă; şi ea nu are de la cine sĕ-şĭ ia adio, nicĭ sĕ-i spună vre-o vorbă de încuragiare. Acum vaporul plécă.... Bĕtrâna se ridică şi fâlfăie o batistă în semn de adio cătră cei de pe ţĕrmure, rĕmaşĭ supĕraţĭ. Tinerii strigă ura, ura, ér când uralele au mai încetat, bĕtrâna a strigat duiósă: adio ţéra mea adio! adio!!! Apoi a căḑut înapoi făr' de putere. Tinerii strigă ura din nou şi vaporul se depărtéză.

Ilie Mărtin.

Amĕnunte despre catastrofa din Budapesta.

E încă cu neputinţă sĕ se calculeze urmările incendiului. Casa arsă e redusă într'un cuptor enorm plin de jeratic, astfel e cu neputinţă sĕ pĕtrundă cineva acolo. Scările au căḑut.

Duşumelele se dĕrîmă la cea mai mică atingere, aşa că pompierii nu pot nicĭ măcar sĕ trécă pe acolo.

Pompierii uitându-se pe ferestri, au vĕḑut înăuntru multe cadavre carbonisate, însĕ nu se scie câte sunt.

Dintre acei carĭ s'au aruncat pe ferestri asupra pânzelor întinse de pompierĭ, au murit 15, toţĭ ceilalţĭ afară de unul singur au rănĭ grave şi se afiă la spitalul Rocus, unde au fost visitaţĭ de M. Sa Francisc Iosif, care lĭ-a spus cuvinte de mângăiere.

Insĕ nenorociţii lipsiţĭ de simţurĭ cum erau, nu auḑiau, séu nu înţelegeau nimic.

In spital s'au petrecut scene sfăşietóre pe când victimele erau recunoscute de rudele lor.

Munca pompierilor a fost generósă, însĕ lipsa de apă şi imposibilitatea de a întra în casă, au zădărnicit'o.

A fost mult deja, că pompierii a isbutit sĕ isoleze incendiul şi sĕ stingă casele vecine, carĭ fuseseră deja cuprinse în flacărĭ.

Cu tóte acestea câţiva din ei au întrat cum au putut în casă şi au isbutit sĕ scape câţiva nefericiţĭ. Patru pompierĭ s'au ales cu rănĭ de mórte.

O mare parte din gravitatea incendiului a fost pricinuită de réua construcţiune a casei. Materialul era prea mult inflamabil. Până şi coperişul era de tot de lemn şi a ars complet.

Casa era atât de puţin sigură, încât societatea de asigurărĭ generale, n'a voit sĕ primésca asigurarea fiirmei Goldberger.

Acum palatul e redus într'o funebră ruină négră, incandescentă şi fumegândă.

Paguba materială se socotesce la cincĭ milióne.

Insĕ trebue sĕ se adaugă la pagubă şi lipsa de pâne a familiilor împiegaţilor firmei Golberger, carĭ sunt în total 287 muritorĭ de fóme.

Cei morţĭ fiind afară de unul evrei, vor fi înmormêntaţĭ de societatea „Chevra Kadişa“.

Focul a luat nascere în secţiunea tapetelor şi a panerelor şi s'a întins imediat la secţiunea alăturată a armelor cartuşelor şi puştilor de vînătóre, unde s'au produs explosii.

Flacările s'au comunicat şi în subterană unde cuptorul de gaz a făcut explosia cu o detunătură gróznică.

In cincĭ minute tot magasinul era ca un imens cuptor aprins. O colónă violentă de foc s'a înălţat spre etajele superióre, unde a găsit odată o eşire lesniciósă. Focul s'a întins mai cu sémă în etajul al patrălea, unde era multă lemnărie.

Persónele carĭ lucrau în primul etagiu al magasinului, au căutat sĕ se cobóre în catul de jos, însĕ focul le-a respins. S'au dus îndărăt şi s'au urcat în caturile de sus, cu speranţă de a puté aştepta acolo ajutor, însĕ deja focul începuse sĕ se urce şi acolo cu violenţă.

Când s'au întins pânzele pe deasupra stradei a început sĕ curgă fatala cascadă de fiinţĭ omenescĭ. Părinţii îşĭ aruncau orbesce jos copiiĭ, mulţĭ au căḑut pe pavaj şi au rĕmas sdrobiţĭ. O dómnă a sărit, însĕ a rĕmas atârnată de balconul etajului inferior până ce flacările i-au ars hainele, atuncĭ dênsa a căḑut oribil carbonisată.

Un om în timpul căderei şĭ-a isbit capul de un balcon. Capul lui s'a despicat drept în douĕ. Doi tinerĭ soţĭ s'au aruncat îmbrăţoşaţĭ şi au murit în stradă. Doi alţĭ soţĭ s'au despărţit în timpul căderei; femeia a căḑut peste balcon şi şĭ-a rupt un picior, însĕ soţul a scăpat. Un părinte s'a aruncat jos învitând pe cei şése fii ai sĕi sĕ sară şi dênşii; el a scăpat însĕ vĕḑênd că fiiĭ lui nu voiau sĕ sară şi că erau devoraţĭ de flacărĭ, a înebunit.

Puterea focului a zădărnicit mai multe óre munca pompierilor, carĭ s'au mărginit sĕ scape ce le eşia înainte.

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului XXX (Sighişóra) al Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român, conform conclusului comitetului de la 17 Iulie a. c. se convócă în comuna Şaeş pe Duminecă în 7/20 Septemvrie c. 2 óre d. a. în şcóla română din loc. La acéstă adunare sunt rugaţĭ a participa toţĭ membrii despărţĕmêntului, cât şi toţĭ Românii carĭ cunoscênd scopul măreţ al acestei instituţiunĭ culturale române, se intereséză de înaintarea ei.

In special este rugată onorata preoţime a influinţa împreună cu iubita învĕţătorime asupra poporului şi a-l învita, ca şi el, cu deosebire fruntaşii, sĕ participe la adunarea generală din cestiune.

Obiectele de pertractare vor fi: 1) Deschiderea adunărei prin directorul. 2) Comunicarea ordinelor comitetului central d-to 8/XI 1902 Nr. 758 şi d-to 13/XI 1902 acela-şĭ Nr. şi în fine învitarea comitetului central la prenumĕrarea „Enciclopediei Romane“. 3) Raportul general al comitetului. 4) Raportul cassarului şi al bibliotecarului. 5) Alegerea comisiunilor pentru înscrierea membrilor noi, pentru încassarea taxelor de la membrii vechĭ şi noi, şi pentru censurarea raportului comitetului, al cassarului şi al bibliotecarului. 6) Raportul acelor comisiunĭ. 7) Propunerĭ de sine stătătóre. 8) Disertaţiunĭ, carĭ la tot casul sunt a-se preda directorului cu cel puţin trei ḑile înainte de adunare. 9) Designarea locului pentru proxima adunare generală. 10) Esmiterea unei comisiunĭ. 11) Incheierea adunărei prin directorul.

Sighişóră, 24 Iulie 1903, din şedinţa comitetului despărţĕmêntului al XXX (Sighişóra) al Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la 17 Iulie 1903.

Director: *Moldovan*,
protopop.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Representaţii, concerte şi petreceri.

Reuniunea de lectură şi cântărĭ din Mêrcina învită la concertul împreunat cu teatru ce-l va aranja în 15/28 August 1903 ḑiua hramului bisericei, în sala şcólei confesionale din localitate cu următorul program: Motto. 1. „Imnul frăţiei“, cor mixt de C. G. Porumbescu. 2. „Brumărelul“, cor mixt de I. Mureşianu. 3. „Cântecul strĕinătăţii“, cor. mixt de J, Vidu. 4. „Marşul lui Mihaiŭ“, cor mixt de J. Vidu. — II. Trialog despre lene, de M. Drăgan, predat de d-şórele Ruja Stefan, Flórea Micu şi Călina Doban. III. Teatru. „Harţă răzĕşul“, operată comică într'un act. Persónele: Harţă răzĕşul: d-l Paul Bontea, Bursulescu d-l Jon Roşca, Lunceanu primar, d-l Nistor Mitrofan, Tarsiţă Garofescu, vĕduvă, d-şóra Livia Nandru, Măriuca tinĕră ţărancă, d-şóra Stanca Golup, un lacheu. Intrarea: locul I. cor. 1.40 II. loc., 1 cor. loc de stat 50 fil. Inceputul la 9 óre séra.

Corul român gr. or. din Alibunar cu ocasiunea adunării generale a despărţĕmêntului Panciova al „Asociaţiunei“, care se va ţinĕ la 17 (30) August în Alibunar, aranjéză un concert împreunat cu joc, în sala cea mare a edificiului bisericei cu următorul

Program: 1) „Cântul gintei latine“, cor mixt, arang. de cond. 2) „Rĕsai lună,“ cor mixt, de G. Musicescu. 3) „Moţul la drum,“ cor. bărb., de I. Vidu. 4) „Ce vii bade târḑior,“ cor mixt, arang. de cond. 5) „Concert religios.“ Ps. 142, cor mixt, de G. Musicescu. 6) „Rĕsunetul codrului,“ cor mixt, de I. Vidu. Intrarea de persónă 1 corónă, ér pentru ţĕranĭ 60 banĭ. Inceputul la 8 óre séra.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 27 August. Audienţele s'au încheiat deocamdată. Daranyi a declarat, că Majestatea Sa nu i-a dat a cunósce, că l'ar avé în vedere pe dênsul séu pe altul pentru postul de ministru-preşedinte. După manevrele din Ungaria Majestatea Sa, ne mai luând parte şi la manevrele din Galiţia, se va întórce de-adreptul la Budapesta, unde va avé sĕ urmeze apoi soluţiunea crisei.

Budapesta, 26 August. Printre membrii partidului independist domnesce o mare agitaţie din causă, că ministrul de rĕsboiŭ a dat ordin, ca soldaţii sĕ fie reţinuţĭ sub steag până la finele lui Decemvrie. Independiştii proiectéză a cere, ca dieta sĕ se redeschidă şi guvernul sĕ fie tras la rĕspundere.

Constantinopol, 26 August. Valiul din Adrianopol a telegrafiat guvernului, că bandele de insurgenţĭ au incendiat tóte satele mohamedane din ţinutul Tîrnova şi pe membrii familiei inspectorului de vamă din Tirnovo i-au masacrat.

Constantinopol, 26 August. Guvernul rusesc s'a declarat mulţumit cu rĕspunsul Pórtei, aştéptă însĕ, ca Pórta sĕ împlinéscă de urgenţă şi punctual tot ce a promis.

Diverse.

Góna după măritat. O fóie englesă povestesce câte-va istorióre interesante despre unele fete, carĭ şĭ-au căutat bărbaţĭ într'un chip de tot original. O fată din Manchester, care lucra într'o fabrică de pălării, sciind, că din mânile ei pălăriile trec de-adreptul în mânile celui ce le împachetéză, şĭ-a făcut nisce portrete în miniatură cu adresa sa şi le-a lipit în interiorul mai multor pălării. Cei mai mulţĭ cumpĕrătorĭ, credênd, că acésta e o reclamă, au rupt portretul. O calfă de tîmplar însĕ uitându-se mai de aprópe la el, îi plăcu fórte mult şi îi trimise o scrisóre. De aicĭ se născù o corespondenţă în urma căreia calfa de tîmplar luà de nevastă pe îndrăsnéţa fată.

O Spaniolă avù mai puţin noroc cu o asemenea apucătură. Acésta era lucrătóre într'o fabrică de ţigărĭ. Ea a lipit pe o ţigară Havanna o ţidulică, pe care scrisese numele şi adresa împreună cu observaţia, că e „tinĕră, frumósă şi sĕracă“. Ţigara, fiind din cele mai scumpe, a ajuns în mânile unui aristocrat, care a rupt'o fără sĕ-i dea vr'o importanţă.

O altă fată din Londra era vîndĕtóre într'o prăvălie de galantărie, în care se vindeau fonografe. Un tînĕr îşĭ cumpĕra din când în când sulurĭ nouĕ cu cântece şi discursurĭ etc. Intr'una din ḑile, fata, care era fórte frumósă, îi recomandà spre cumpĕrare un sul rugându-l tot-odată sĕ-i dea o deosebită atenţiune. Sosind acasă, tînĕrul aşeḑà sulul în fonograf şi când colo, ce aude? O declaraţie de amor în tótă forma. Apucătura, ce e drept, a fost fórte îndrăsnéţă, ea a dus însĕ la resultatul dorit, căcĭ tînĕrul luà pe fată de nevastă.

Garda Sultanului. Garda însărcinată cu paza somnului Sultanului este condusă de opt generalĭ aleşĭ, carĭ sunt cunoscuţĭ prin devotamentul lor încercat. Doi din generalĭ fac gardă în tóte nopţile, cu rîndul, şi sunt rĕspundĕtorĭ de fidelitatea ofiţerilor şi a ómenilor puşĭ sub ordinele lor.

Fie-care din cei doi generalĭ primesce pentru fie-care nópte de pază câte 50 lire turcescĭ. Colonelul are 40 lire, maiorul 35, căpitanul 30 şi fie-care soldat o liră pe nópte.

Aceste sume se plătesc regulat în tóte dimineţele, când garda de nópte cedéză locul serviciului ordinar al palatului.

Fie-care gardă de nópte costă în total 200 lire turcescĭ, séu 4540 francĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge la lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţĭ de rugăciunĭ şi predicĭ.

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ) + 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude intru onórea Preacuratei Fecióre Maria pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvântărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvântărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul III cuprinde cuvântărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, de *Em. Elefterescu,* cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe.* Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvântărĭ bisericesci pre serbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preţ. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

Cuvântărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ din autorĭ renumiţĭ, prelucrate de *Titu Budu.* Tom. II. preţ. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul francés de Iacob *Nicolescu*,, editura lui Dr. E. *Dăianu.* Timişóra 1895. O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 coróne (plus 10 banĭ porto).

„Cuvântărĭ bisericescĭ de Massillon“ traduse din originalul francés de *Ioan Genţ* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator eclesiastic francés. Predicile sunt împărţite de traducĕtor după *anul bisericesc rĕsăritén*, şi fie-care este pusă la acea Duminecă séu sĕrbătóre, cu a cărei evanghelie se potrivesce predica. Un volum elegant de peste 400 paginĭ în 8⁰ cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. — *Preţul 5 coróne* (6 Lei 50) plus 30 banĭ porto.

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-lui prof. Dr. E. *Dăianu.* Tipografia archidiecesană din Blaşiŭ. Cartea are 31 cóle de tipar (500 paginĭ) şi este fructul ostenelelor unor laborioşĭ studenţĭ în teologie dela universitatea din Budapesta Cuvântul „Salba ne reaminteşce societatea literară cu acelaşĭ nume a teologilor din seminarul desfiinţat „S-ta Barbara“ din Viena, cărei societăţĭ îi mulţumim publicarea Fabiolei şi a unei perţĭ din catechismul cel mare a lui Deharbe. Traducĕtorii ne ofer o lectură edificătóre în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Preţul unui esemplar legat elegant în pânză este 4 coróne (+ 30 b. porto.) Un esemplar broşat 3 coróne (+ 30 b. porto).

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormântului eroului nostru. Preţul 80 b. plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Preţul este 1 coróna. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus6 banĭ porto.

„Românul în sat şi la óste“. Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul,* cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal“, studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu.* Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 August n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	119.25
Renta de coróne ung. 4%	97 90
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	89 50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	97.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	97.50
Bonurĭ rurale ungare 3½%	92.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.50
Impr. ung. cu premii	200.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	155.50
Renta de hârtie austr.	100.15
Renta de argint austr.	100.—
Renta de aur austr.	120.80
Rente de coróne austr. 4%	100.40
Losurĭ din 1860.	153.40
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.81½
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	708.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	643.—
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane.	117.25
London vista	239.07
Paris vista	95.05
Note italiene	95.15

Cursul pieţei Braşov.

Din 27 August n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.94	Vênd.	19.—
Argint român.	„	18.80	„	18.92
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.10
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	2.53	„	2.54
Mărcĭ germane	„	117.10	„	117.50
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.60
Scris fonc.Albina 5%		101.—	„	101.25½

Nr. M. 12793—1903.

Vinderea
casei orăşenescĭ din Str. Négră nr. 27.

In scopul vêndării aprobate de autoritatea mai înaltă a realităţii de casă aparţinĕtóre comunei orăşenescĭ şi aflătóre în Brassó, strada Négră nr. 27, preţuită cu 17897 cor., în **13 Octomvrie 1903 la 10 óre a. m,** se va ţinĕ licitaţiune cu ofert la subsemnatul magistrat, despărţĕmêntul pentru afacerile economice, la care se învită amatorii de cumpĕrare.

Condiţiunile de licitaţiune şi de ofert, precum şi cele pentru contractul de încheiat cu cumpĕrătorul, se află depuse până la ḑiua de licitaţiune la despărţĕmêntul pentru afacerile economice, unde se pot lua în vedere de amatorii de cumpĕrare în timpul órelor de oficiu.

Brassó, în 8 August 1903.

1—5,(1078) *Magistratul orăşenesc.*

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Antreprise de pompe funebre
E. Tutsek.

Braşov, Strada Porţii Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casurĭ de mórte, aşeḑămêntul sĕu de înmormêntare bogat asortat în carĭ tóte obiectele, atât sortele mai de rênd, cât şi cele mai fine, se pot căpăta **cu preţurĭ ieftine.**

Comisiune şi **depou de sicriurĭ** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** şi **imitaţiunĭ** de **metal** şi de **lemn** de **ştejaru.**

Depou de **cununĭ** pentru monumente şi **plantici** cu preţurile cele mai moderate.

Representanţă de monumente de **marmură,** carĕ **funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai,** precum şi un **car funebru** vênĕt, pentru **copii,** precum şi cioclii.

Comande întregĭ se esecută **prompt şi ieftin,** i a u asupră-mĭ şi **transporturĭ de morţĭ în strĕinătate.**

La casurĭ de mórte a se adresa la

9—* **E. Tutsek.**

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, décă fiĕcare cutiă este provĕḑută cu marca de apĕrare a lui A. Moll şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz de A. Moll** în contra greutăţilor celor mai cerbicóse la **stomach şi pântece,** în contra cârceilor şi acrelei la stomach, **constipaţiunei cronice,** suferinţei de ficat, **congestiunei de sânge,** haemorhoidelor şi a celor mai diferite **bóle femeescĭ** a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Preţul unei cutii originale sigilate** Coróne **2.—**

Falsificaţiile se vor urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabilŭ numai, décă fiecare sticlă este provĕḑută cu marca de scutire şi cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul şi sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu poporal** cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de **şoldină şi reumatism** şi a altor urmărĭ de rĕcélă. **Preţul unei sticle originale plumbate,** Coróne **1.90.**

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii şi adulţĭ. **Preţul unei bucăţi** Cor. —.40 Cinci bucăţĭ Coróne 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provĕḑută cu marca de apĕrare A. Moll.**

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,
c. şi r. furnisor al curţii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectuĕză ḑilnic prin rambursă postală.

La deposite sĕ se cĕră **anumit** *preparatele provĕḑute cu iscălitura şi marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Braşov: la d-nii farmaciştĭ **Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter** şi **engros la D. Eremia Nepoţii, Teutsch & Tartler.** —*

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. accel. la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 5·14 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc Gyimes şi Ciuc-Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·40 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·— m. p. m.

Dela Braşov la Zêrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·44 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 9.47 m. séra.
IV. Trenul mixt la óra 6·14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca şi în serbătorĭ).

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·40 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·— min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 5·07 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·41 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Brasov:

I. Trenul de persóne la óre 8.25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·27 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zêrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Trenul mixt la óra 8·18 séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·27 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Ciuc-Gyimes.)
IV. Trenul mixt la órele 10.05 m. séra.

☞ „Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.** ☜

Tipografia Aurel Mureşianu Braşov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj